

3. Андрийчук В. Г. Эффективность использования производственного потенциала в сельском хозяйстве : монография / В. Г. Андрийчук. – М. : Экономика, 1983. – 207 с.
4. Минаков И. А. Экономика сельского хозяйства : учеб. пособ. / И. А. Минаков, Л. А. Сабетова, Н. И. Куликов; под ред. И. А. Минакова. – М. : Колос, 2004. – 328 с.

УДК 331.5(477)

Шубала І. В., к.е.н., доцент

Львівський національний технічний університет

ОЦІНКА ТЕНДЕНЦІЙ РУХУ РОБОЧОЇ СИЛИ В РЕГІОНІ

У статті вивчено тенденції руху робочої сили на прикладі окремого регіону – Волинської області.

Ключові слова: робоча сила, штатні працівники, чисельність працівників, регіон, коефіцієнти руху робочої сили.

Shubala I.

ESTIMATION OF LABOR FORCE TRENDS IN THE REGION

The turnover of labor is characterized by indicators of movement for the acceptance and dismissal of staff, as well as the coefficient of turnover of personnel, which characterize the mobility of workers involved in the national economy. Therefore, there is a need to deepen scientific research in order to improve the processes of analysis and assessment of the movement of labor at the regional level.

The purpose of the study is to analyze and evaluate labor force trends on the example of a separate region – the Volyn region.

There is a tendency to decrease the average number of regular staff from 265.9 thousand people in 2011 to 171.5 thousand people in 2017, or 35.5%. A particularly sharp decline in the number of personnel occurred after the crisis in 2008, when there was a significant depreciation of the national currency and the optimization of the number of personnel in most enterprises in the region. After 2014, the number of workers has somewhat stabilized at the level of 170–171 thousand people, and even in 2017 it grew to 171.5 thousand people from 170.5 thousand people in 2016. The sharp decline in the growth rate occurred in the years of the economic crisis, which can be attributed to 2008 and 2013 and 2015, when this rate fell to the previous year. There was a tendency to prevail over the coefficient of release over the coefficient of staff

acceptance, although there is a decrease in the deviation between these indicators. the convergence of these indicators in 2017 can be considered a positive sign of possible further steady growth of the economy of the region, which will further increase the number of full-time employees of enterprises, reducing the share of employed in the shadow sector of the regional economy.

The average number of regular staff in the reporting period tended to decrease - from 200.2 thousand people in 2010 to 171.5 thousand people in 2017. Accordingly, the decline in this indicator amounted to 14.3% to the level of 2017. On the other hand, there were changes in the average number of off-balance sheet employees. That is, employers in order to save money move from the practice of attracting external contractors to the practice of concluding fixed-term contracts of a civil nature, the advantage of which is the possibility of attracting employees to perform only certain work.

Based on the analysis of the general trends in the number of workers in the region over a long period of time, it can be noted that this indicator is mainly negatively impacted by the predominance of personnel dismissal processes over exit processes, which was particularly evident during the years of economic crises and instability. It can be noted that there is a tendency for convergence of acceptance and dismissal rates to 2017, as well as a slight increase in the number of full-time employees in 2017 compared to the previous year. Prospects for further research in this area are associated with the need to justify the national strategy for reducing unemployment and the formation of effective economic mechanisms for its implementation.

Key words: labor force, staff, number of employees, region, coefficients of labor movement.

Шубала І. В.

ОЦЕНКА ТЕНДЕНЦИЙ ДВИЖЕНИЯ РАБОЧЕЙ СИЛЫ В РЕГИОНЕ

В статье изучено тенденции движения рабочей силы на примере отдельного региона – Волынской области.

Ключевые слова: рабочая сила, штатные работники, численность работников, регион, коэффициенты движения рабочей силы.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. У сфері зайнятості постійно відбуваються зміни у чисельності, якісному складі та територіальному розподілі робочої сили, що безпосередньо впливає на зміну соціально-економічних показників розвитку як окремих регіонів, так і країни в цілому. Обороти робочої сили характеризується показниками руху по прийняттю та звільненню персоналу, а також коефіцієнтом плинності кадрів, які характеризують мобільність працівників, які зайняті у сфері національної

економіки. Тому виникає необхідність поглиблення наукових досліджень стосовно вдосконалення процесів аналізу та оцінки руху робочої сили на регіональному рівні.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Різноманітні питання, що стосуються руху робочої сили стали об'єктами дослідження багатьох вітчизняних учених: Білик О. М., Бублій М. П., Гальчинський А. С., Злупко С. М., Іванченко Є. А., Мімандусова Г. І., Мкртчян Н. В., Мочерний С. В., Петюх В. М., Рібаковський Л. Л., Торгова Л. В., Юхименко П. І. та ін.

Виходячи з теперішніх складних умов розвитку України та її регіонів виникає необхідність поглиблення дослідження, що стосуються проведення аналізу та оцінки руху робочої сили на регіональному рівні.

Цілі статті: проведення аналізу та оцінки тенденцій руху робочої сили на прикладі окремого регіону – Волинської області.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Аналіз руху робочої сили на регіональному рівні повинен охоплювати багато різноманітних аспектів, що стосуються зміни чисельності штатних та позаштатних працівників підприємств, показників прийняття та звільнення персоналу, плинності кадрів тощо.

Зміна середньооблікової чисельності штатних працівників у Волинській області за 2001–2017 рр. представлена рис. 1.

Як бачимо з рис. 1, спостерігається тенденція до зменшення середньооблікової чисельності штатних працівників з 265,9 тис осіб у 2011 році до 171,5 тис осіб у 2017 році, або на 35,5%. Особливо різке зниження чисельності персоналу відбулося після кризового 2008 року, коли відбулося значне знецінення національної валюти та оптимізація чисельності персоналу на більшості підприємств регіону. Після 2014 року чисельність працівників певним чином стабілізувалася на рівні 170–171 тис осіб і навіть у 2017 році відбулося її зростання до 171,5 тис осіб з 170,5 тис осіб у 2016 році. Різкі зниження темпів росту чисельності відбувалися у роки економічної кризи, до яких можна віднести 2008 рік та 2013 рік й 2015 рік, коли цей показник різко знижувався до попереднього року.

На наступному етапі аналізу вивчено зміну коефіцієнтів руху робочої сили у Волинській області за 2001–2017 рр. (рис. 2).

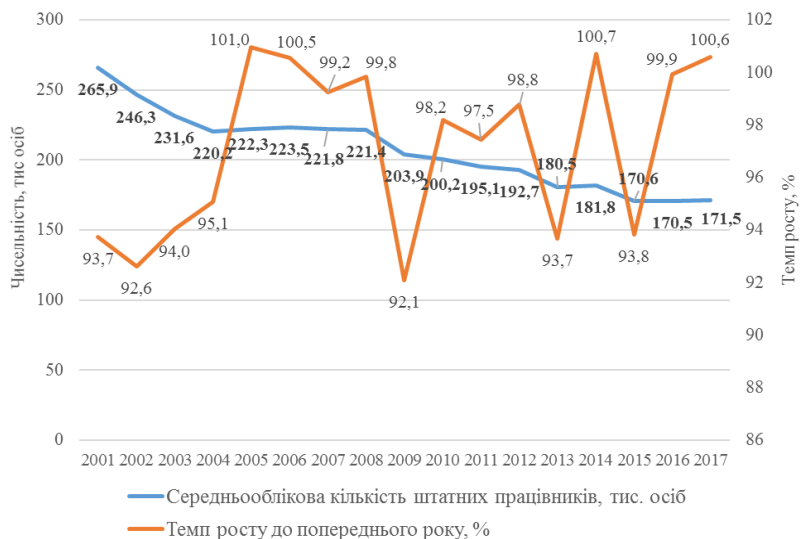

Рис. 1. Зміна середньооблікової чисельності штатних працівників у Волинській області за 2001–2017 рр.
Примітка. Сформовано на основі даних джерел: [1–5])

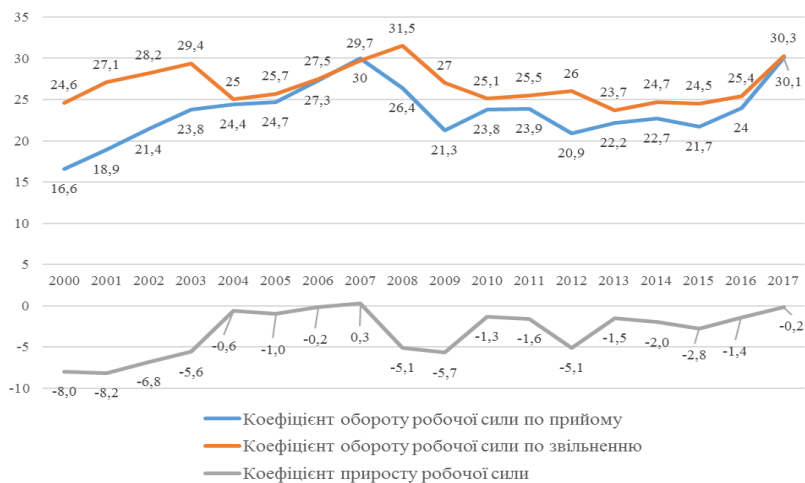

Рис. 2. Зміна коефіцієнтів руху робочої сили у Волинській області за 2001–2017 рр.
Примітка. Сформовано на основі даних джерел: [1–5])

Загалом протягом аналізованого періоду спостерігалася тенденція до переважання коефіцієнта звільнення над коефіцієнтом прийняття персоналу, хоча спостерігається зменшення відхилення між цими показниками. Наприклад у 2001 році коефіцієнт звільнення становив 24,6%, а коефіцієнт прийняття – 16,6%, тоді як у 2017 році вони були практично однакові, відповідно 30,3% та 30,1%. Таке зближення було також характерним у роки відновлення економіки, що відбувалося у 2004–2007 рр., але після економічної кризи 2008 року відбулося переважання процесів звільнення над прийняттям. Тому зближення цих показників у 2017 році можна рахувати позитивною ознакою можливого подальшого стійкого зростання економіки регіону, що дозволить надалі збільшувати чисельність штатних працівників підприємств, зменшуючи частку зайнятих у тіньовому секторі регіональної економіки.

Надалі вивчено динаміку зміни кількості працівників у Волинській області за 2010–2017 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка кількості працівників у Волинській області
за 2010–2017 рр., осіб

Показники	Роки					
	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Середньооблікова кількість штатних працівників	200185	180459	181755	170644	170478	171522
2017 рік у % до відповідних років	85,7	95	94,4	100,5	100,6	100
Середня кількість працівників позаоблікового складу:						
Працювали за договорами цивільно-правового характеру	3499	4301	3855	5520	6980	4536
2017 рік у % до відповідних років	129,6	105,5	117,7	82,2	65	100
зовнішні сумісники	5257	3896	4304	4802	4900	4158
2017 рік у % до відповідних років	79,1	106,7	96,6	86,6	84,9	100

Примітка. Сформовано на основі даних джерел: [1–5])

Як бачимо з даних табл. 1, середньооблікова чисельність штатних працівників у звітному періоді мала тенденцію до зменшення – з 200,2 тис осіб у 2010 році до 171,5 тис осіб у 2017

році. Відповідно зниження цього показника становило 14,3% до рівня 2017 року. З іншого боку, відбувалися зміни середньої кількості працівників позаоблікового складу. Зокрема, зросла кількість працюючих за договорами цивільно-правового характеру з 3,5 тис осіб у 2010 році до 4,5 тис осіб у 2017 році, або на 29,6%. Поряд з цим, кількість зовнішніх сумісників за цей період зменшувалася – з 5,3 тис осіб у 2010 році до 4,2 тис осіб у 2017 році, або на 10,9%. Тобто, роботодавці з метою економії коштів переходять від практики залучення зовнішніх сумісників до практики укладення строкових договорів цивільно-правового характеру, перевагою яких є можливість залучення працівників для виконання лише певної роботи.

Висновки. Отже, на основі аналізу загальних тенденцій зміни чисельності працівників у регіоні за тривалий період можна відмітити переважно негативне зниження цього показника через переважання процесів звільнення персоналу над процесами вибуття, що особливо чітко проявлялося у роки економічних криз та нестабільності. Як певний позитив можна відмітити тенденцію до зближення коефіцієнтів прийняття і звільнення персоналу до 2017 року, а також досягнення незначного зростання чисельності штатних працівників у 2017 році порівняно з попереднім роком. Перспективи подальших наукових досліджень у цій сфері пов'язуються з необхідністю обґрунтування національної стратегії зниження рівня безробіття та формування дієвих економічних механізмів її реалізації.

1. Праця Волині-2015 : статистичний збірник / За ред. В. О. Грабаровської. – Луцьк : Головне управління статистики у Волинській області, 2016. – 116 с.
2. Праця Волині-2016 : статистичний збірник / За ред. В. О. Грабаровської. – Луцьк : Головне управління статистики у Волинській області, 2017. – 103 с.
3. Праця Волині-2017 : статистичний збірник / За ред. В. О. Грабаровської. – Луцьк : Головне управління статистики у Волинській області, 2018. – 117 с.
4. Волинь-2016 : статистичний щорічник / За ред. В. Ю. Науменка. – Луцьк : Головне управління статистики у Волинській області, 2017. – 457 с.
5. Головне управління статистики у Волинській області : офіційний веб-сайт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua>.